

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează redacției „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane ” ” ” ” ” pe 1/2 an 5 ” ” România și străinătate pe an 14 franci ” ” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	

Sinodul archidieceșan

Vorbirea de deschidere

a. Escelenției Sale Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu.

Cristos a înviat!

Domnilor deputați!

Este unul dintre cele mai plăcute momente ale vieții mele, de câte-ori am fericirea a vă vedea în jurul meu, domnilor deputați, nu numai pentru a conlucra în dragoste frătească la înaintarea treburilor noastre bisericesti, școlare și fundamentale, și prin aceasta la întărirea bisericii noastre naționale, — dar și pentru a cunoaște și a vă pronunța asupra mersului acestor afaceri.

Deci, vă salut cu bucurie și la aceasta întrunire, implorându-vă delă ceriu încă mulți ani de conlucrare mănoasă la continuarea acestei mărețe misiuni.

În aceste timpuri critice și pentru biserica noastră, este și mare lipsă, Domnilor, de valorosul sprijin al Dvoastre, celor mai distinși bărbați ai bisericii; este mare lipsă de asemenea împreună-lucrare, mai ales la întărirea alor noștri în cele trei mari virtuți creștine, în *credință, dragoste și speranță*, și pe baza acestora tot la mai multă desvoltare a facultăților sufletesti a credincioșilor bisericii noastre, precum fac aceasta și celelalte biserici din iubita noastră patrie.

Este frumoasă și măreață această chemare a Dvoastre, Domnilor deputați, căci ce poate fi mai măreț și mai frumos decât a conlucra la întărirea bisericii străbune și prin aceasta la înaintarea în stare morală, culturală și materială a clerului și poporului din care ne-am născut și în care am crescut! Este însă totodată și grea această chemare, chiar și în timpuri mai bune, dar cu atâta mai grea în timpurile de acum, când la toate ocașiunile întâmpinăm mulțime de curente bolnăvicioase ce tind a slăbi credința în Dumnezeu și simțul religios în popor, spre cea mai mare daună a bisericii, a patriei și a societății.

Să sperăm însă, Domnilor deputați, cumcă cu ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, și printr-o

voință tare și stăruință neobosită și din partea noastră, vom putea paraliza asemenea rele și vom ajunge a rezolvî, cu bun succes, problema la care ne-am angajat.

Pentru a dobândi ajutorul lui Dumnezeu, avem să-l cerem neconținut, după zisa sf. Scripturi: „*Cereți și vi-se va da voană*” și iarăș: „*Când am strigat auzitu-m'ai, Dumnezeul dreptății mele, și întru năcaz m'ai mângăiat.*” Iar pentru a ne însufleți de voință tare și de stăruință neobosită, să avem pururea în vedere, că *noi toți suntem din popor și trăim prin el și de la el*, și așa soartea noastră e strîns legată de a poporului, și prin urmare, lucrând pentru popor lucrăm și pentru noi înșine.

Dacă ținem cu fală la originea noastră și voim a ni-o conserva, atunci, nici pe un moment să nu uităm, că precum în trecut, asemenea și în viitoriu, aceea numai *prin biserică* o putem ajunge.

Să nu uităm, Domnilor, că bisericii avem ai multămi aceea ce suntem, înțelegînd și pozițiile în cari ne aflăm; căci de-si nu suntem toți crescuți, așa zicînd, cu prescură, suntem însă din popor, pe care *biserica l-a ocrotit și l-a susținut*, de-alungul seclilor, prin toate valorile furtunoase ale aceloră, precum sperăm că ne va ocroti și susține și în viitoriu.

Să nu uităm Domnilor, că noi înlocuim aici pe acei vrednici fruntași de odinioară, cari prin multe cercări și sacrificii ni-au conservat și ni-au lăsat biserica străbună de cea mai scumpă moștenire, că să ne fie noană și urmașilor noștri asemenea scut și adăpost puternic, în toate timpurile și împrejurările grele, precum fu și fericitorilor noștri înaintași.

În fine, nici aceea să nu perdem din vedere, Domnilor, că acea neprețuită moștenire părintească este singură care ne mai oferă și un sigur și mănos teren de conlucrare la ameliorarea sorții noastre, la apropierea noastră tot mai mult de binele posibil în această lume și de fericirea eternă din cealaltă lume.

Pentru-că să scim aprecia după adevărata ei valoare acea scumpă moștenire părintească, vă rog să

cugetăm, Domnilor, ce ar fi fost de noi, dacă nu am fi avut-o în trecut? Și ce s'ar alege de noi dacă nu o vom avea în prezent? Și durere, că tot mai sunt unii dintre ai noștri, — și încă chiar dintre aceia cari s'au ridicat prin biserică și trăesc de la biserică, — cari nu cugetă la aceasta, deși bine ved, cât de mult țin ceilalți compatrioți de alte confesiuni la biserica lor, măcar că ei mai au și alte terene de conlucrare, și cât de mult se însuflețesc ei la conlucrare folositoare și pe terenul bisericeii lor!

Precum se vede, Domnilor, noauă, reprezentanților clerului și poporului, ni-se impune marea datorință de a roadece și a întruni pe toți ai noștri la conlucrare comună și armonică, la opul cel mare al existenței noastre, precum o fac aceasta și celelalte confesiuni. Noauă ni-se impune să ne întărim voința și să potențăm stăruințele la acel mare op, la care ne-am angajat, căci numai făcând așa vom putea conta că are să ne însoțască și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu la rezolvarea măreței noastre probleme.

Deci, stăruințele noastre să se concentreze, Domnilor, de o parte în controla mersului afacerilor noastre bisericesci, iar de altă parte întru apropierea a lor noștri tot mai mult de biserică, întru întărirea lor tot mai mult în credința în Dumnezeu și în unul născut fiul său Domnul nostru Isus Cristos, care credință însă să se manifesteze și *prin fapte*, căci scris este, „*credința fără de fapte, moarte este*“. Stăruințele noastre să se concentreze, Domnilor, și în dragostea către Dumnezeu și deapropapele; și prin acestea, în dezvoltarea și cultivarea simțului religios în măsură tot mai mare. Iar pe baza acestora stăruințele să se continue și la dezvoltarea facultăților sufletescii ale clerului și poporului nostru, pentru-ca în lupta de existență și ai noștri să poată ținea concurența ce li-se impune. La toate acestea avem însă a conlucra, Domnilor nu numai cu cuvântul, dar și *cu fapta* și *cu esemplul nostru*, lăcându-ne toți apostoli luminători ai clerului și poporului, învățându-l cele bune și folositoare și ferindu-l de cele rele și păgubitoare, după cuvintele santei scripturi: „*Cel-ce va face și va învăța așa, mare se va chema înaintea lui Dumnezeu*“.

Pentru-ca învățăturile noastre să fie bine primite de ai noștri, este neapărat de lipsă, ca aceea ce învățăm cu gura, să arătăm și prin faptele noastre. Așa de es. când sfătuim altora să cerceteze mai regulat biserica și să țină cu toată tăria la sfintele așezăminte bisericesci și la datinile religioase, atunci mai întâiu noi să facem aceea ce sfătuim altora, știut fiind, cuncă esemplele sunt mai atrăgătoare și mai mișcătoare de cât vorbele, dovedind și prin asemenea fapte dragostea noastră, nu numai către cler și popor, dar și către biserică.

Este neapărat de lipsă asemenea lucrare din partea noastră, Domnilor, constatat fiind, că numai cultura religioasă morală feresce pe oameni de lucrări rele și păgubitoare și îi conduce la lucrări bune și

folositoare, apropiindu-i tot mai mult de Dumnezeu și prin El de binele temporal și de fericirea eternă.

Fiind convins, Domnilor deputați, că și Dvoastră tot asemenea simțiți toate acestea și că sunteți însuflețiți de dorul de a vă pune toate puterile în serviciul cauzei, la care v'a chemat încrederea clerului și a poporului, și implorând și din acest loc binecuvântarea ceriului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, — declar sesiunea sinodului nostru arhidiecesan ordinariu, pentru anul 1902, de deschisă.

Sinodul eparhial

al diecesei gr. or. române a Caransebeșului, periodul XI, sesiunea III, convocat la Caransebeș pe Duminică Tomei, 21 Aprilie 1902.

(Fine)

Ședința III

ținută în 22 Aprilie la 5 ore după amezădi.

Președinte: Pre Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea*.

Notariu: *David Terfaloga*.

22. Protocolul ședinței a 2-a nefind redactat, autentificarea lui se ameză pe ședința proximă.

23. Presidiul prezintă cererile de concediu ale deputaților *Iosif Tămășel, Petru Corcan, Vladimir Spătariu și Iuliu Novac* pe întregă durată a sesiunii.

Concediile cerute se acordă.

24. Comisiunea financiară prin raportul ei *Sebastian Olariu* referă asupra raportului general pe anul 1901 al Consistoriului diecesan ca senat epitropesc.

Raportul se ia în general și în special la cunoștință și se aclede la protocol.

25. Acelaș raportor referă asupra socoților și inventariilor fondurilor și fundațiilor diecesane pe anul 1901.

Socoțile fondurilor și fundațiilor diecesane pe anul 1901 fiind în ordine și deplin dovedite cu registrele și documentele acleuse, se aprobă, și se încuviințază supra-erogațiunile în suma de 175 cor. 74 fileri acoperite prin economisările făcute, — er senatului epitropesc să da absolutoriu.

25. Acelaș raportor referă asupra raportului comisiunei sinodale pregătitoare despre scontrarea casei diecesane.

Raportul se ia la cunoștință și se decide:

a) A se revida socotelile administratorilor dela domeniile Visag și Marghita — mare și a să liquida pretensiunile restante printr'un esmis special al Consistoriului.

b) Să se cerceteze toate pretensiunile diecesei și despre cele neincassavere să se facă propunere sinodului.

27. Acelaș raportor referă asupra preliminarului pe anul 1903.

Preliminarul pe anul 1903 cu venitele în suma de 71.206 cor. 15 fil. și erogatele în suma de 71.815 cor. 56 fil. s'au aprobat având deficitul de 609 cor. 41 fil., a s'au acoperi din economisări.

28. Acelaș raportor referă asupra bilanțului și inventariului tipografiei și librăriei, diecesane pe a. 1901.

Bilanțul și inventariul tipografiei și librăriei diecesane pe anul 1901 s'au aprobat.

S'au recomanda însă Consistoriului, ca s'au întreprindă mijloace mai energice față cu debitorii stabilimentului pentru încasarea pretensiunilor restante și se observe pe viitorul mai mare rigurozitate la acordarea creditelor.

Totdeauna se recomandă Consistoriului ca se contempleze o altă modalitate de editare mai puțin costisitoare a „Foii diecesane.”

29. Acelaș raportor referă asupra raportului Consistoriului diecesan despre înființarea internatului pedagogic.

Raportul se ia la cunoștință aprobătoare.

Totdeauna pe lângă colecta întreprinsă Sinodul eparhial votează suma de 10.000 cor. pentru acoperirea parțială a cheltuielilor reclamate de înființarea internatului pedagogic și încuviințează propunerea Consistoriului diecesan referitoare la acoperirea acestei sume.

30. Acelaș raportor referă asupra raportului Consistoriului diecesan, prin care se comunică, că fosta societate agronomică din loc a donat pe s'au institutului teologic și pedagogic 15 jug. de pământ.

Raportul se ia cu plăcere la cunoștință.

31. Acelaș raportor referă asupra rugării comunei bis. din Rusberg pentru un ajutoriu de 500 cor. în scopul renovării turnului bisericii și iertarea unor competențe.

Se transpune Consistoriului diecesan.

32. Acelaș raportor referă asupra rugării profesorului de muzică Antonie Sequens dela institutul teologic-pedagogic, în cauza îmbunătățirii salariului lui prin votarea de cincuenale.

Sinodul eparhial nu se abate de la concludul seu Nr. prot. 72 ex. 1897.

33. Acelaș raportor referă asupra raportului avocatului Dr. Emil Babeș în procesul de despărțire ierarhică a Românilor din Șușca, în care raport numitul avocat cere și o anticipațiune continuativă de spese în suma de 600 cor.

Raportul se ia la cunoștință în cauza anticipațiunii s'au se cere informațiune dela biroul delegațiunii.

34. Acelaș raportor referă asupra raportului avocatului Dr. Emil Babeș în cauza de despărțire ierarhică a Românilor din Dobrița, în care s'au cere și o anticipațiune continuativă în suma de 100 corone.

Raportul se ia la cunoștință, în cauza anticipațiunii s'au se cere în formațiune dela biroul delegațiunii.

35. Acelaș raportor referă asupra raportului Consistoriului diecesan în obiectul renovării reședinței episcopescii.

Raportul se ia la cunoștință aprobătoare.

36. Comisiunea petițională prin raportorul ei Dr. Petru Mladin referă asupra rugării învățătorului în pensiuie Augustin Petcu din Ieloda în care cere un ajutoriu de bani pe calea colectei dela deputații și nodului.

Deoarece colectarea de bani fără încuviințare din partea autorităților civile nu e permisă, cererei nu se poate satisface.

37. Acelaș raportor referă asupra rugării comitetului parohial din Varadia în care cere un ajutoriu de cel puțin 200 corone pe an pentru susținerea școlii confesionale de acolo.

Se derivă Consistoriul spre afacere competentă.

38. Comisiunea școlară prin raportorul ei Ioan Marcu referă asupra raportului general pe anul 1901 al Consistoriului diecesan ca senat școlar.

Raportul general al senatului școlar se ia în general și special la cunoștință și se aceluie la protocol.

39. Acelaș raportor referă asupra arătării lui Florea Păcurariu din Reșișor contra învățătorului Alimpie Rădulea.

Se derivă Consistoriului diecesan spre afacere competentă.

Fiind timpul înaintat ședința proximă s'au anunțată pe mâne-și la 11 ore înainte de amăzi, era cea prezentă se încheie.

Ședința IV.

ținută în 23 Aprilie 1902 la 11 ore.

Președinte: Pre Sântia Sa Domnul Episcop Nicolae Popca.

Notariu: Dr. Ioan Sirbu.

40. Se citește protocolul ședinței a doua și se autentică.

41. Protocolul ședinței a treia nefiind redactat, autenticarea lui se amână.

42. Se presentă telegrama subscrisă „Scumpea” din Denta pentru întregirea parohiei din această comună.

Se derivă Consistoriului diecesan.

43. Se presentă cererile de concediu ale deputaților Filip Adam și Trifon Miclea pentru întreaga durată a sesiunii.

Concediile cerute se acordă

44. Înainte de a intra în ordinea zilei, Pre Sfinția Sa Domnul Episcop comunică sinodului eparhial, că folosindu-se de dreptul acordat prin §. 118 al Statutului organic, denușește pe Pre Cuvioșia Să Domnul Archimandrit Filaret Musta de vicariu episcopesc.

Sinodul cu vii aclamări de „să trăescă” ia la cunoscință promovarea Pre Cuvioșiei Sale Domnului Archimandrit Filaret Musta la rangul de vicariu episcopesc; iar deputatul Ilie Trăilă în termeni călduroși mulțamește în numele sinodului Pre Sântiei Sale pentru această promovare și felicită pe nou numitul vicariu episcopesc.

45. Comisiunea financiară prin raportorul ei Sebastian Olariu referă asupra rugărei profesorului de tipic și cântare bisericească dela institutul teologic pedagogic, George Petrescu, de a fi primit la fondul de pensiuine al funcționarilor consistoriali și al profesorilor, în a două categorie, și propune, iar sinodul decide.

Fiind petițiunea contrară dispozițiilor regulamentului de pensiuine, cererei nu se poate satisface.

46. Acelaș raportor referă asupra comunicatului Consistoriului diecesan, că a închiriat pentru trebuințele cancelăriei diecesane casa Comunității de avere Nr. 484 din Caransebeș, de lângă reședința episcopescă.

Raportul se ia la cunoscință aprobător.

47. Comisiunea specială prin referentul ei Ilie Trăilă raportă asupra petițiunei preoțimei din protopresbiteratul Caransebeșului, ca să se reactiveze fondul preoțesc de pensiuine, care fond prin concludul sinodal Nr. 41 ex 1901 a fost transformat în fond pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, rămași după preoți, urcându-se totodată taxele anuale ale preoților și îndatorându-se comunele bisericesci a plăti taxe anuale și fundamentale pentru alimentarea fondului.

Comisiunea specială face următoarea propunere: „Considerând, că esperința de 10 ani făcută cu fondul preoțesc de pensiuine a arătat, că partea cea mai mare a preoțimei n'a plătit nici taxele mai mici, cari erau prescrise și deci cu atât mai ales nu se poate spera, că va plăti taxele cu mult mai urcate, cum le propune preoțimea din protopresbiteratul Caransebeșului; considerând mai departe, că comunele noastre bisericesci se află în o astfel de stare materială, încât nu pot fi împovărate cu sarcini noi: sinodul eparhial nu se află îndemnat a reactiva fondul preoțesc de pensiuine, cu atât mai vârtos, că necesitatea unui fond de pensiuine, pe sama preoților nu este așa simțită, căci și alte biserici din patrie situate cu mult mai bine, sunt lipsite de această instituțiune”.

Deputatul Petru Cornean face contrapropunerea, ca rugarea preoțimei tractului Caransebeș să se comunice întregii preoțimi a diecesei pentrucă în conferințele ținându-se se pronunțe în această cauză — care

contrapropunere-punându-se la vot, cade, și așa se enuncie ca conclud:

„Considerând că esperința de 10 ani făcută cu fondul preoțesc de pensiuine a arătat că partea cea mai mare a preoțimei n'a plătit nici taxele mai mici, cari erau prescrise și deci cu atât mai ales nu se poate spera, că va plăti taxele cu mult mai urcate, cum le propune preoțimea din protopresbiteratul Caransebeșului; considerând mai departe, că comunele noastre bisericesci se află în o astfel de stare materială, încât nu pot fi împovărate cu sarcini noi: sinodul eparhial nu se află îndemnat a reactiva fondul preoțesc de pensiuine, cu atât mai vârtos că necesitatea unui fond de pensiuine pe sama preoților nu este așa simțită, căci și alte biserici din patrie situate cu mult mai bine, sunt lipsite de această instituțiune.”

48. Acelaș raportor referă asupra rugărei preotului Iuliu Bumbescu din Țerova de a se reactiva fondul preoțesc de pensiuine cu contribuiri mai mari, în sarcina preoților începând dela 1901 înainte.

Se consideră resoltivă cu concludul precedent.

49. Comisiunea specială referă prin raportorul Dr. G. Popoviciu în obiectul raportului Consistoriului diecesan despre memorandumul prezentat de către episcopatul nostru Maiestății Sale, pre grațiosului nostru Impărat și Rege, în cauza mănăstirilor.

Raportul se ia la plăcută cunoscință și se exprimă multămită episcopatului pentru fagiile avute în această cauză, iar memorandumul se accludă la protocol.

50. Acelaș raportor referă asupra raportului Consistoriului diecesan în obiectul cuincuenalelor și al salarelor învățătoresci.

Raportul se ia la cunoscință.

Deoarece comunele bisericesci sunt îndatorate prin lege a prelmina și a plăti cuincuenalele prescrise, Consistoriul diecesan se le îndrume, ca acestea să ia în prelminările lor sumele recerute și să se îngrijască de acoperirea lor; iar protopresbiterii se obligă, ca ei în persoană, în cas de lipsă însoțiți și de alți bărbați de influință din respectivele ținuturi, să iasă în fața locului și se îngrijască de efeptuirea acestui conclud.

51. Acelaș raportor referă despre raportul pro 1901 al delegațiunei congressuale pentru despărțirea ierarhică.

Raportul se ia în general la cunoscință; iară în special, din incidentul reposării Pre Sântiei Sale Domnului Episcop al Aradului, Iosif Goldiș, ca fost vice-președinte și conducătoriu al delegațiunei congressuale române

pentru despărțirea ierarhică, sinodul eparhial în semn de pietate dă expresiune protocolară sentimentelor sale de conducere, ceea ce are a se comunica prin extras protocolar delegațiunii congresuale.

În ce privește șocotelile delegațiunii pe anii 1900 și 1901, sinodul eparhial încredințază Consistoriul diecesan a le confronta cu actele anterioare și conform constatărilor a face cele de lipsă.

52. Comisiunea specială referă prin deputatul Dr. Traian Badescu despre raportul Consistoriului diecesan referitoriu la intenționata staticare a școlilor din „locurile montane“.

Raportul se ia la cunoștință aprobătoare, și se invită consistoriul diecesan să stăruie într'acolo, ca să se recunoască și pe viitoriu drepturile avute asupra acestor școle și despre rezultat să se raporteze proximalui sinod.

53. Notariul general al sinodului Dr. Traian Badescu prezintă conspectul despre diurnele și spesele de călătorie ale deputaților sinodului eparhial întrunit în sesiunea de față.

Sinodul votăză spesele în suma de 1700 cor. 18 fil.

54. Terminându-se agendele sinodului, presidiul propune, și sinodul decide:

Protocoloalele ședinței a III-a și a IV-a se vor autentica mâine Mercuri în 24 Aprilie la 10 ore înainte de amăzi în localul unde s'au ținut ședințele, adică în sala Comunității de avere prin acei deputați, cari se vor afla în Caransebeș.

După acestea Pré Sântia Sa Domnul Episcop diecesan se adresează deputaților sinodali cam cu următoarele:

„Eshauriindu-se agendele sinodale, să mulțămim lui Dumnezeu, că am putut trece afacerile noastre sinodale în pace și bună înțelegere. Vă mulțămesc și Domnilor Văstre, domnilor deputați, pentru-că cu zel și interes viu ați cercetat, urmărit și participat la ședințele sinodale de acum. Deo Dumnezeu, ca lucrările săvârșite să aducă roade bune și îmbucurătoare pentru diecesa noastră. Vă poftesc drum bun și reînălțare fericită în sîmii familiilor D-Voastre; viață, sănătate, pace și sporire în toate cele bune!“ Cu această declară sesiunea sinodală de închisă.

Cuvintelor arhieresci răspunde deputatul Ioan M. Roșu în următoarele: „Să-mi pardonăți, Ilustrissime, că și în numele condeputatilor mei se dau expresiune simțimentelor de mulțămim pentru înțelepța conducere, blândeța și iubirea dovedită și principiile depuse în cuvântarea de deschidere a sinodului nostru. Blândeța și iubirea sunt totodată stâlpi cardinali, pe cari sprijinit V-ați petrecut viața întregă. Grele timpuri avem, Ilustrissime; să recere o lucrare comună din partea tuturor, preoți și mireni. Am vădut din esposeul cuprins

în cuvântarea de deschidere, că în conlucrare comună ce progrese s'au făcut, ce instituțiuni s'au înființat pentru asigurarea viitorului nostru. Deo Dumnezeu să fim în putere, ca și în viitoriu să progresăm. Dumnezeu se vă țină pe Ilustritatea Văstră mulți fericiți ani, că avem lipsă de astfel de bărbați, cu astfel de trecut, ca și Pré Sântia Văstră, la cari căutăm și privind la ei ne întărim. Când cutez și-mi iau voie a da expresiune mulțumitei noastre, pentru că chiar morbos fiind ați venit în mijlocul nostru spre a ne conduce, trebuie să Vă mulțămim și pentru aceea, că chiar acum ați făcut o promoțiune bine nimerită. Să traiți la mulți ani!“

Între vii aclamări Pré Sântia Sa împreună cu deputații sinodali părăsesce sala ședințelor.

Scrisori din Munich

I

Cine sunt eu, subsemnatul „S“? După unii — scurt și cuprinzătoriu, fără a mai pomeni de alte „epitete“ mie date — simplu: un fleac.

După alții un: „desequilibrat“, „înfumurat“.

După un frate *Bănățean* (nu fie cu supărare), care prin următoarele cuvinte — „inimioase“ cuvinte! — și-a ușurat sufletul sunt un: „na! așa-i trebuie... un dat afară dă pră tăt locu azi o ajuns tună în *Băvaria!*“

Și „tună din *Băvaria*“ asta — până mai sunt pe aici — vreau să întretin pe amabilele cititoare și pe amabili cititori, trimițându-le câte o „scrisoare.“

Că aceste „scrisori“ nu vor „sgudui *Eoropa*“ — știu.

Nici nu pentru aceea le scriu.

Voiu începe mai întâiu cu descrierea orașului. Münchenul s'a fundat pe la anul 1158, de cătră Ducele *Henric*, supranumit „Leul“. A existat și înainte de aceasta deja, pe malul stâng al Isarei, o mică colonie de călugări, numită: „*Munichun*“ — „la Monaci“ adică. — Pe cel mai vechiu act funduar, din 1239, se vede pe un sigil, între două turnuri, bustul unui monah. Din evul 14-lea încoaci — figura monahului se reprezintă întregă; mâna dreaptă ridicată spre jurământ iar cu mâna stângă ținând sus cartea cu legile orașului, scrise de Ludovic „Bavarezul.“ — În graul poporului, monahul de pe sigil a devenit cu timpul: „*Münchner Kindl*“, care mai mult, ca ori care altă emblemă, se vede reprezentată în oraș, pe case, pe restaurante, pe flamuri, cărți, bijuterii, obiecte de industrie, în fel de fel de forme și mărimi.

Sub casa *Wittelsbach*, orașul s'a răscolit foarte repede. După un incendiu mare, în anul 1327 împăratul Ludovic Bavarezul în cea mai mare parte a edificat orașul din nou. — Albrecht V (1550-73) deja arătă mult interes pentru propășirea științelor și a artelor frumoase, fondând o bibliotecă a curții precum și o galerie de tablouri. Regele Max I († 1825), a străformat orașul, desființând mănăstirile și ridicând clădiri noi. Adevăratul fondator al Münchenului de azi, se poate zice, că e Ludovic I (1825-1848). El a ridicat orașul, capitala Bavariei, la rangul de: *prim oraș al artelor în Germania*. Densul a creat glyptoteca, pinacotecele (galeriile de tablouri), Biblioteca Statului, universitatea, odconul și mulțime de alte clă-

diri însemnate, între cari pompoase biserici, monumente nenumărate, fântâni, teatre și sălile reședinței înzestrate cu cele mai frumoase picturi. Max II. (1848—1864) a fondat o stradă nouă, „Maximilianstrasse“, și prețiosul mușeu național, pentru care s'a făcut o anume clădire nouă admirabilă ce s'a terminat acum doi ani și a fost mutat mușeu acolo.

În privința igienică e Münchenul un punct din cele mai bine situate; are apă bună și aer de munte, sunt alpii Bavariei aproape de tot. S'a și făcut în timpul din urmă foarte mult pe terenul salubrității publice, aquaducte, canalisări ș. a. Rețeaua pentru vagoanele de „Tramway“—ul electric se întinde prin cele mai însemnate strade, așa că și comunicația e foarte lesnicioasă în toate direcțiunile. Locurile de excursiune prin munți, pe la diferitele lacuri, regiuni de cele mai pitorești se pot ajunge pe o bagatelă și în scurt timp. Peste tot traiul în München e relativ mai ieftin, ca în alte orașe mari. Populațiunea care în anul 1784 era numai în număr de 38.000 locuitori s'a urcat până acum peste 400.000, încât Münchenul e unul din cele mai mari orașe ale Germaniei și din an în an se mai mărește.

Pe malul redicat al Isarei, — dincolo de „Prinz-Regentenbrücke“, de vre-o trei ani încoaci, se înalță pe o coloană uriașă, o figură de femeie colosală aurită, cu aripile întinse, în mână o ramură de măslin întinzându-o spre oraș — un *Ńnger* al *pacii*.

Sub ocârmuirea înțeleaptă a octogenarului Principe-Regent Luitpold, pe care poezii germani Bavarezi îl numesc: „Fürst des *Friedens* und der *Kunst*“, adică Principe al *pacii* și al *artelor*, științele și artelile înfloresc. Încă o calitate are Münchenul, ce nu se poate destul prețui! Libertatea cu care se pot mișca toți prin oraș pe strade, prin grădini, teatre ș. a., bine înțeles observând marginile bunei cuviințe. Nimeni, din cei cari fac parte din „înțelepciună“ — nu se oprește să fixeze și să critice pe trecători, — fie-care își urmează drumul înainte; și de cerșitori pe strade nimeni nu e molestat. Ori cine se poate plimba nesupărat de nimeni, pe unde voese.

De câte ori deja mi-s'a întâmplat să întelnesc, pe jos (și chiar și în „Tramway“ prinți, prințișori, principii și chiar regi și de aici și dintr'altă parte veniți, și prințișoare și principese și principese și ducese, îmbrăcați și îmbrăcate cât se poate de simplu și modest, ca ori care alții, trecând, nejenăți, liberi, printre celalalt public. (Numai regine nu mi-s'a întâmplat încă să întelnesc pe strade). Principii și regi, veniți din alte părți, mai ales vara și toamna, în sezonul voiajurilor, de obicei își iau locuința în „Hotel-Bayerischen-Hof“, ori „Vier Jahreszeiten“, „Continental“ ori „Russischer Hof“; unde apoi între: Maximilianstrasse, Promenadeplatz, Theatinerstrasse și Glaspalast, plimbându-se, ori mergând dela o esoposiție de tabouri la alta, adese ori îi poți vedea. Câte unii mai precauți, făcându-și visite dela un „Hotel“ la altul — d. e. dela „Bayerischen Hof“ la „Rusischen Hof“ și iar îndărăt (nu doară că s'ar teme de „atentate“ — Münchenul în general e om pacinic, cu devisa-i: „*Mei' Ruh* *will i' ham!*“ nu se gândesc la atentate) numai ce-l vezi că, ajungând în dreptul fântânei „Wittelsbacherbrunn“ — nu trec prin fața fântânei, pe unde trece publicul cel mult, ci apucă pe calea prin parc pe după fântână, foarte mulțumiți fiind, cred, că pot să-și păstreze „incognitul“ trecând neobosiți.

Ce, aproape era să uit să vă spun, e că, mai deună zi, mergând la curs la universitate, am întâlnit un drăguț bujor de fată, cu părul bălaiu, care-mi plăcu.

Și nu știu — ce aș zice — că... par'că... par'că... și eu nu i-am dispăcut. — Și ce ar fi să mă mulțamească mai mult e, că cercetând pe la cunoșcuți zice, că dinsa se ține de Români.

Și așa, ea de măritat, eu de însurat, ea drăguță, eu nu prea... până una alta... cine scie...

Pentru azi, mi-am luat un bilet la teatru, în piesa „Lumpaci Vagabundus“ de J. Nestroy, — care piesă cum mi-se spune, și azi încă atrage public ca acum 40 de ani, și se joacă aici în toate teatrele, chiar și în „Hoftheater“.

Ce ți-e și cu lucrurile vechi, dacă-s bune, pe semne, nu se dau uitării cu una cu două!

S.

Varietăți

Sfințirea bisericii gr. or. rom. din Hitiaș.

Rară ocaziune ni-se dă ca să asistăm la acte mărețe bisericesci precum este și sfințirea unei biserici noi. Cu nespuse bucurie și dragoste am asistat la actul măreț al sfințirii bisericii noi, edificate prin jertfele și sacrificiile poporului din Hitiaș. Des de dimineată preotul local George Ciocoiu și învățătorul Ioan Pisat împreună cu un număr de coriști au eșit la marginea comunei spre întâmpinarea Prea Onoratului Domn protopop Ioan Pepa, ca delegat al P. S. S. D. Episcop diecesan, care a fost primit cu o vorbire rostită din partea dlui preot local, în urma căreia, coriștii au întonat „Mulți ani“ iar protopopul mulțamindu-le pentru surprinzătoarea întâmpinare coriștii cântă din nou „Mulți ani“. Prea Onoratul fiind însoțit de un banderiu mare de trăsuri continuă călătoria spre locuința preotului, unde este așteptat de popor numeros din comună și jur. Ceva mai târziu a fost primit de deputatul diețal Dr. Adolf Lendl. Actul sfințirii s'a început la 10 oare a. m. pontificând Prea On. Domn protopop Ioan Pepa cu asistența dlor preoți Vicențiu Murariu din Racovița, Ilie Gêrban din Sîrbova, Avram Ciocoiu din Vucova și George Ciocoiu din loc. Ecteniile și troparele sfințirii le-a cântat corul din Bazoș. Sânta liturgie a fost cântată de două coruri alternativ, de cel din Bazoș și de cel de curând înființat din Hitiaș. În decursul liturgiei părintele protopresbiter a făcut istoricul bisericii noue din Hitiaș arătând însemnătatea și tăria bisericii noastre. A făcut mare impresiune această predică a dlui protopresbiter. A accentuat în aceasta vrednică predică sacrificiile și jertfa, ce au desvoltat-o într'un mod extraordinar părintele locului d-l preot George Ciocoiu și fiertatul preot Filip Ioanovicu. Timurul teolog absolut Alexandru Ioanovicu a rostit o predică ocazională. După terminarea serviciului divin ambele coruri din Bazoș și Hitiaș au făcut deosebite ovațiuni oaspeților. Prânzul comun l-am avut la preotul local. În decursul mesei s'au ținut mai multe toaste, astfel: pentru Prea Sântia Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, P. C. S. D. Arhimandrit Filaret Musta, pentru P. O. D. protopresbiter etc. Seara am avut o frumoasă serată musico-declamatorică-teatrală arangiată de corurile din Bazoș și Hitiaș. Atât succesul moral cât și cel material a fost peste așteptare. Venitul material a fost 146 cor. mulțamind și pe aceasta cale DD. Dr. Iosif Gall, Dr. Lendl Adolf cari au contribuit cu câte 20 cor., Ioan Pepa 10 cor., Avram Ciocoiu 10 cor., Teodor Tătariu 5 cor. 20 fil., George Ciocoiu 3 cor. 20 fil., Pavel Jeszészky 3 cor., Hody 2 cot., Ioan Gheța 2 cor., Iosif Mateiu 1 cor.,

Pavel Savuloviciu 1 cor. Dumnezeu să le respătească pentru sprijinul dat. Recunoscință vrednicului popor, pentru monumentul vecinic făcut prin edificarea bisericii! Laudă se cuvine comitetului parohial în frunte cu veteranul episcop Ioan Adamescu, preotului și învătătorului local cari cu zel și abnegațiune au administrat frumoasa avere bisericască din Hitiaș.

Hitiașanul.

Dela Congregațiune. În congreagațiunea comitatului Caraș-Severin, ținută în 30 Aprilie a. c., la „causa instrucțiunii publice” din raportul d-lui vice-comite s'au întins discuții foarte interesante. Vom reveni în numărul viitoriu.

F. M. L. Nicolae Cena. Aflăm cu plăcere, că compatriotul nostru, dl general-major *Nicolae Cena*, a avansat la rangul de locotenent-mareșal-campestru cu stațiunea în Lemberg. Dl Cena este născut în Mehadia și este unul dintre cei mai distinși fii ai graniței noastre, care prin talent și activitate zeloasă s'a ridicat la acest loc înalt pe cariera militară.

Himen. Dl *Iosif Barbu*, fiul vrednicului cetățean și proprietar *Lazăr H. Barbu* din Logoj, și-a încredințat de fiitoare soție pe dragălașa dsoară *Emma Dragoș*, fiica d-lui *Dimitrie Dragoș* din Bocșa-română.

Mulțămită publică. Pentru acoperirea speselor împreunate cu primirea și întreținerea societății musicale „Doina” din Turnu-Severin au binevoit a contribui P. S. S. Dl. Episcop *Nicolae Popea*, I. P. C. S. D. Arhimandrit-vicariu *Filaret Musta*, M. S. D. Ilie *Curescu Ienache* Ion, Ioan *Nemoian*, Dr. *Constantin Popasu*, *Petru Brâncovici*, „Citiivă”, *George Băiașu*, *Dimitrie Beuca*, *Adalbert Blasehek*, „Orșanul”, *Patriciu Drăgălină*, *Filip Müller*, *Teodor Stancovici*, *Andrieu Ghidiu*, *Ioan Bartolomeiu*, *Traian Barzu*, Dr. *Traian Badescu*, Dr. *Petru Barbu*, *Iosif Stoiene*, *Nicolae Jumanca*, *Ioan Stoian*, *Constantin Pepa*, *Ion Sușoi*, *Ignatie Fűszfás*, *Carol Emer* și *George Marici*, Dl *N. Rusu*, *Spiridon Sandru*, *Glimboceanu*, *Ioan Lințu*, *Nicolae Popovici*, *Constantin Căltun*, *Petru Valușescu*, *Dimitrie Cioloca*, *Ignatie Rezac*, *Vasilie Lazaroni*, *Arthur Lazici*, *Alecsandru Balaș*, *Constantin Pêrvu*, *Borțun*, *Ilie Ciolan*, *Ioan Klier*, *Petru Lepa*, *Eduard Neumann*, *Cornel Popovici*, „Sevola”, *Babette Wagner*, *Achim Recheșan*; apoi societatea comercială „Soverineana”, Prima cassă de păstrare, Noaua cassă de păstrare, „Sebeșana”, Tipografia și Librăria Diecesană. Suprasolviri au intrat sara la cassă dela P. C. S. Dl Arhimandrit-vicaria *Filaret Musta*, 3 cor., *George Scrib* 5 cor., *Titu Hateg* 3 cor., Dl *Mihail Popoviciu* 2 cor. 10 bani, și dela Dl *George Trica* 1 cor. 20 bani. Pentru toate aceste contribuiri și suprasolviri societatea română de cântări și muzică din Caransebeș aduce și pe aceasta cale generoșilor donatori cele mai călduroase mulțămiri. Caransebeș la 25 Aprilie 1902. -- Comitetul.

Pe această cale aduc cele mai sincere mulțămite acelor prea stimați Domni și Dame, cari mi-au alinat durerea la pierderea scumpei mele fice *Minerva*.

Anghelina Popoviciu

Licitațiuni minuende

Pe baza încheierii Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 28 Martie Nr. 1112 Șc. se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea unei noaue școale în **Nicolinț**, comitetul Caraș-Severin, cu prețul de esclamar: 8214 cor. 44 fl.

Licitațiunea se va ținea în 12/25 Mai 1902 la 11 oare a. m. în școala locală.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea oricând la oficiul parohial din loc. Licitanții vor avea a depune la începutul licitațiunii vadiul de 10%.

La licitațiune se vor admite numai oameni esperți și onești, cari vor dovedi că au mai lucrat undeva fără protest.

Nicolinț, din ședința comitetului parohial ținută la 12 Aprilie 1902. 2—3 [23]

Sofronie Avramescu

paroh și preș. com. par.

Toma Ignea

not. com. par.

Spre binevoitoare atențiune!

Prin aceasta am onorul a aduce la cunoștința stimaților mei mușterii, precum și P. T. public din Caransebeș și jur, că pe fiul meu D-l Arpad Stich, carele în străinătate și-a însușit arta croiului perfect, și fiind timp mai îndelungat activ în prăvălia mea, l-am primit ca companion înregistrând firma:

Iosif Stich și Fiul.

În conducerea croitoriei noastre de haine bărbătesci vom menține și pe mai departe principiile solide.

Pentru saisonul apropiat de primăvară și vară avem în abundență deposit gata de cele mai moderne stoffe din străinătate și din țară, precum și mare asortiment de haine bărbătesci și pentru copii de diferite mărimi așa, încât suntem în poziția plăcută a satisface în toată privința tuturor recerșințelor.

Mulțămind pentru încrederea de până acum, rog a acorda aceea și firmei noi, care tot așa se va nisui a dobândi mulțumirea D-Voastră servindu-Ve prompt și cu stoffe bune.

Invitându-Ve să binevoiiți a ne cerceta cât de des și a ne onora cu comande, rămânem

Caransebeș în Maiu 1902.

Cu deosebită stimă

Iosif Stich

acum:

Iosif Stich și Fiul

[26] 1—3

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Maiu 1902.

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Orșova — Verciorova.

Or. Os. Ex. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III	M. II—III	Stațiunile	Of. Os. Rx. I	P. I—III	P. I—III	A. I—II	P. I—III		
1130	815	830	230	650	.	pleacă	Budapesta	sosesc	1250	715	125	740	
433	148	531	802	520	.	sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	803	935	754	153	
439	210	610	810	713	.	pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	757	747	712	115	
545	357	823	924	854	.	sosesc	Lugoș	pleacă	643	616	507	1131	
Joa și Duminica	848	.	.	202	.	sosesc	Buziaș	pleacă	Mercuria și Duminica	150	1242	639	
	750	.	.	1242	.	sosesc	M.-Ilia	pleacă					
	.	150	150	330	.	pleacă	Marginea	pleacă					
	.	602	602	639	.	pleacă	M.-Ilia	sosesc					
547	402	831	929	910	.	pleacă	Lugoș	sosesc	644	611	502	614	1123
632	523	941	1023	1032	.	pleacă	Caransebeș	pleacă	502	512	400	531	1024
828	711	.	.	1221	411	pleacă	Domașnia-Cornia	pleacă	.	393	.	414	844
853	800	.	1230	110	543	pleacă	Băile-Herculane	pleacă	345	233	.	327	733
	828	.	1256	138	639	sosesc	Orșova	pleacă	315	156	.	258	655
869	.	.	111	230	.	pleacă	Orșova	sosesc	255	1259	.	228	
907	.	.	120	239	.	sosesc	Verciorova	pleacă	245	1250	.	218	

Budapesta, gara de Vest (ny. p. u.), — Timișoara — Baziaș

M. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III			
	815	830	230	650	1010	pleacă	Budapesta	sosesc	715	125	710	740		
	148	531	802	520		sosesc	Timișoara-Iosefin	pleacă	935	754	925	153		
830	215	825	846	605	240	pleacă	Timișoara-Iosefin	sosesc	805	725	657	632	1257	130
843	227	837	858	617	252	sosesc	Chișoda	pleacă	753	713	645	619	1245	118
1030	1125	552	1021	430	415	sosesc	Buziaș	pleacă	1021	1030	466	1125	415	
	228	838	.	618	Din 1 Iunie — 15 Septembrie	pleacă	Buziaș	sosesc						
	255	904	.	645		pleacă	Chișoda	sosesc						
	323	944	.	737		sosesc	Jebel	pleacă						
	453	.	930	.		sosesc	Ciacova	pleacă						
	1015	520	.	930		sosesc	Boca	pleacă						
	1216	653	.	548		pleacă	Boca	sosesc						
	257	905	.	630		sosesc	Ciacova	sosesc						
	309	917	.	701		pleacă	Jebel	sosesc						
						sosesc	Voitec	pleacă						
	404	1015	.	815		sosesc	Gataia	pleacă						
	602	1155	.	1011		sosesc	N.-Bogșa	pleacă						
	915	424	.	340		pleacă	N.-Bogșa	sosesc						
	1103	607	.	508		pleacă	Gataia	sosesc						
312	921	.	707	pleacă		Voitec	sosesc							
433	1021	.	808	sosesc	Verșeț	pleacă								
	502	.	349	sosesc	Gataia	pleacă								
	631	.	547	sosesc	Buziaș	pleacă								
1023	.	1235	.	sosesc	T.-Cubin	pleacă								
952	.	1205	.	sosesc	Panciova	pleacă								
	201	.	350	pleacă	Panciova	sosesc								
	212	.	418	pleacă	T.-Cubin	sosesc								
	408	.	605	pleacă	Buziaș	sosesc								
				pleacă	Gataia	sosesc								
443	1029	.	818	pleacă	Verșeț	sosesc								
514	1033	.	845	sosesc	Iasenova	pleacă								
722	1255	*1008	†1110	sosesc	Oravița	pleacă								
1046	.	*100	†256	sosesc	Anina	pleacă								
†1155	.	.	.	pleacă	Anina	sosesc								
†412	†315	.	.	pleacă	Oravița	sosesc								
521	1158	.	851	pleacă	Iasenova	sosesc								
558	1150	.	925	sosesc	Baziaș	pleacă								

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare și 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Os.=Trenul Orient-Ostende-Expres, A.=Tren accelerat, P.=Tren de persoane M.=Tren mestecat. *Din 1 Iunie — 31 August. †Din 1 Septembrie — 31 Maiu.